

En vägarbetares vardag

Vägstationen i Hummelstad byggdes år 1937. Arbetsförhållanden

var helt olika då, än vad dom är i dag. Nämnas kan, att där var en vägmästare i början som åkte cykel till dom olika arbetena ute på vägarna. Lastbilarna liknade inte på långt när dom som finns i dag. Dom var små, lastade omkring 1,5 till 2 kubikmeter grus. De första lastbilarna hade bara enkla däck där bak. Det var visserligen tipp på dom, men det gick bara att tippa bakåt. Dom lastades förstås för hand med skyffel. Två man, plus en chaufför var det vanliga när man skulle ut på ett arbete. Så småningom kom det lastbilar med dubbla bakdäck, och tipp som gick att ställa om med sprintar, så det gick att tippa även åt sidorna.

Hyvlarna var i början inte utrustade med någon hytt, utan föraren fick stå ute på maskinen i regn, snö och kyla. Omställningen gjordes med rattar om föraren ville ställa om skäret på hyveln. Efter några år kom det en hyvel av märket Munktell. Det var grejer det. På den var det hytt och föraren kunde sitta och köra. Tekniken gick framåt även på den tiden. Det kom en hyveltyp som hette Bitvargen, på den satt hytten längst bak, och föraren gick in bakifrån i maskinen. Var det tjänligt väder, räckte inte hyvlarna till, utan då hade man en sladd som drogs av en lastbil. Då var det en man med på bilen, ofta fick han stå ute på sladden med ett spett, det var ju sten i kanterna som sladden fastnade i, då fick han med spettet hjälpa till så man kom förbi. De som inte hade någon maskin att köra, hade som arbete att för det mesta gräva diken och bryta upp sten i vägkanterna. Gräva dike hade dom väl maskiner till tycker du kanske. Nej du, man grävde för hand, med spade och spett och en korp att hacka loss jorden med.

Järnhjul på kärrorna

Ett litet krossverk fanns det på varje område på den tiden. Det gick åt 4-5 man att mata ett sådant verk. Arbetet gick så till att varje man hade en skottkärra som lastades med en skyffel. När kärran var lastad, körde man till verket och tömde i en grop där skopor tog gruset upp i krossen. På kärrorna var det järnhjul så hade man plankor att köra på. På senare tid, i början på 50-talet, fick man gummihjul på kärrorna, det var grejer det!

Snöplogarna var inte heller vad dom är idag. Dom var små, med en enkel fastsättning med två sprintar. Vingen man hade på sidan av bilen var med en fast stång, som låstes med en dubb av järn som kröktes när det tog i en sten. Då fick man sätta i en ny dubb.

Bilarna blev med tiden större, på 50-talet kunde man lasta tre kubikmeter. Att sanda isgata på den tiden var inte som i dag. Vi var två man som stod på flaket och kastade gruset

med en skyffel ut på vägen. Bilen skulle lastas för hand. I slutet på 50-talet fick man en maskin med en liten motor på, som drev skopor som matade gruset upp på flaket.

Snökäppar kanske du har sett utmed vägarna? Dom var inte så förr, det var enruskor. På 40-talet fick man hugga dom hos markägarna och betala för dom. Man hade 15 öre styck, då fick man hugga dom själv och sätta upp dom för det priset. Senare kördes dom ut med lastbil och kastades i diket, två och två, så fick man gå och sätta upp dom sedan. Då måste man ha en cykel med, så man kom ut på morgonen och hem på kvällen.

Gruskrossningen förbättrades under åren, i mitten på 50-talet, fick vi en stor släpskopa, som drogs med vajer. Nu slapp vi köra med skottkärror. På senare tid har dom stora skoplastare att köra fram gruset med till krossen.

En stor arbetsplats

Sprängning var knappast tal om på 40-talet. Skulle stenar tas bort, hade man stubbrytare. På 50-talet fick vi en kompressor monterad på en bil, då kunde stenar och små bergklackar sprängas och föras bort i mindre stycken. Kunnigheten på sprängning var väl inte så stor då. Det dom kunde, har dom väl lärt sig på egen hand. Så småningom blev det utbildning på sprängning, det var ju viktigt, så inga olyckor hände.

Tekniken gick mycket fort framåt. Vi fick en liten jeep, med en kompressor på, nu togs mycket sten bort i vägkanterna. Små bergklackar sprängdes bort i kurvor, som var svåra att komma fram vid. Bilarna blev större, på 60-talet, hade lastbilarna över 100 hk motorer och lastade 4-5 kubikmeter. Vi fick en skoplastare att lasta grus med. Sandning av isgata gjordes med spridare som kopplades på bilen. Handarbetet som varit hittills, började göras med maskiner. Vi fick en bil, utrustad med kran, vilket underlättade mycket. Detta var en stor arbetsplats i lilla Hummelstad. Samtidigt var det över 20 man, 2 vägmästare, 5 lastbilar, 2 paketbilar, 2 lastmaskiner och 3 hyvlar.

DETTA MINNS

Helge Pettersson, Stig Johansson, Stig Karlsson, Allan Pettersson